

Sag C-228/92

Roquette Frères SA mod Hauptzollamt Geldern

(anmodning om præjudiciel afgørelse
indgivet af Finanzgericht Düsseldorf)

»Monetære udligningsbeløb for produkter afledt af majs — ugyldighedserklæring —
tidsmæssige virkninger«

Forslag til afgørelse fra generaladvokat M. Darmon fremsat den 27. oktober 1993	1448
Domstolens dom af 26. april 1994	1465

Sammendrag af dom

1. Landbrug — monetære udligningsbeløb — fastsættelse — afledte produkter — summen af monetære udligningsbeløb for afledte produkter overstiger monetært udligningsbeløb for basisproduktet — inadekvat valg af den pris som skal tages i betragtning — ugyldighed (EØF-traktaten, art. 43, stk. 3; Rådets forordning nr. 974/71; Kommissionens forordning nr. 2719/75)
2. Præjudicielle spørgsmål — bedømmelse af gyldighed — en forordnings ugyldighed fastslået — virkninger — analog anvendelse af traktatens artikel 174, stk. 2 — den af Domstolen fastsatte tidsmæssige begrænsning af retsvirkningerne — undtagelse til fordel for erhvervsdrivende som har anlagt sag eller indgivet administrativ klage til de nationale myndigheder (EØF-traktaten, art. 174, stk. 2, og art. 177)

1. Forordning nr. 2719/75 om fastsættelse af de monetære udligningsbeløb samt af visse satser, der er nødvendige for deres anvendelse, er ugyldig, for så vidt den fastsætter de monetære udligningsbeløb for hvert af de afledte produkter, som fremstilles i en bestemt produktionskæde ved forarbejdning af majs, på en sådan måde, at summen af disse monetære udligningsbeløb er væsentligt højere end det monetære udligningsbeløb, som ellers skulle betales for den anvendte mængde majs, og for så vidt forordningen fastsætter de monetære udligningsbeløb for majsstivelse og de heraf afledte produkter på et andet grundlag end interventionsprisen for majs, nedsat med produktionsrestitutionen for stivelse. Endvidere er de forordninger, som ændrede eller afløste forordning nr. 2719/75, og som er behæftet med den samme åbenbare fejl ved beregningen af de monetære udligningsbeløb for de pågældende afledte produkter, ugyldige.

2. Selv om en dom, hvorved Domstolen præjudicielt fastslår, at en EF-regel er ugyldig, principielt har tilbagevirkende kraft i lighed med, hvad der gælder for en annullationsdom, har Domstolen dog mulighed for at begrænse de tidsmæssige retsvirkninger heraf. Denne mulighed hviler på en fortolkning af traktatens artikel 174, som tager hensyn til den nødvendige overensstemmelse mellem en præjudiciel sag og et annullationssøgsmål, som er de to former for legalitetskontrol, der er indført ved traktaten. Med det formål at sikre en ensartet anvendelse af fællesskabsretten i hele Fællesskabet har Domstolen ifølge traktatens kompetence til i forbindelse med såvel artikel 173-sager som artikel 177-sager tidsmæssigt at

begrænse retsvirkninger af en EF-forordnings ugyldighed.

Det tilkommer Domstolen, såfremt den af hensyn til retssikkerheden anvender muligheden for at begrænse retsvirkningerne i fortiden af en præjudiciel gyldighedserklæring vedrørende en EF-forordning, at fastslå, om den i dommen fastsatte tidsmæssige begrænsning af ugyldighedens retsvirkninger kan fraviges til fordel for den part, som har anlagt sagen for den nationale ret til prøvelse af den nationale retsakt til gennemførelse af forordningen. Domstolen kan dog også fastslå, at en ugyldighedserklæring, som kun har retsvirkninger for fremtiden, udgør et passende retsmiddel, selv i forhold til erhvervsdrivende, som rettidigt har truffet forholdsregler til beskyttelse af deres rettigheder.

I forhold til en part i hovedsagen, der ved den nationale ret har anfægtet en afgørelse om opkrævning af monetære udligningsbeløb, som er truffet på grundlag af en ugyldig EF-forordning, vil en begrænsning af retsvirkningerne af den præjudicielle ugyldighedserklæring til fremtiden medføre, at den pågældende ikke vil have mulighed for at få omstødt den anfægtede opkrævningsafgørelse under sagen ved den nationale ret, selv om Domstolen under samme sag har kendt den forordning ugyldig, som afgørelsen er truffet på grundlag af. Hermed vil den erhvervsdrivende ikke være sikret en effektiv retsbeskyttelse i tilfælde, hvor institutionerne tilsidesætter Fællesskabets retsregler, hvilket vil forskertse den ved traktatens artikel 177

tilsigtede virkning. Følgelig kan en erhvervsdrivende, som har anlagt sag ved en national ret før afsigelsen af Domstolens dom med henblik på at få omstødt den pågældende afgørelse, under hovedsagen påberåbe sig forordningens ugyldighed.

Samme ret tilkommer de erhvervsdrivende, som inden samme dato har indgivet en administrativ klage om tilbagesøgning af de monetære udligningsbeløb, de har indbetalt i henhold til en sådan forordning.